

Høringsuttalelse – vannforvaltningsplan med tilhørende dokumenter for Troms og Finnmark vannregion for planperioden 2022-2027 - Tromsø kommune

Regional vannforvaltningsplan er et viktig verktøy for å oppfylle vannforskriftens mål om beskyttelse og bruk av vannmiljøet og vannressursene. Hovedformålet med vannforvaltningsplanen er å sørge for at vannmiljøet og økosystemene blir beskyttet og brukt på en bærekraftig måte. Den regionale forvaltningsplanen fastsetter miljømål for alt vann; elver, innsjøer, kystvann og grunnvann. Det er vannforskriften som setter rammer for miljømålene som skal nås innen en gitt frist.

FN har bestemt at 2021-2030 er verdens tiår for restaurering av økosystemer.

Miljømålene i planen skal legges til grunn for all kommunal, regional og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen. Planen legger føringer for kommunens arealforvaltning, og skal bidra til å samordne og styre arealbruken på tvers av administrative grenser i området. Hovedregelen er at det ikke skal gis tillatelse til nye inngrep eller ny aktivitet som fører til at miljømålet ikke nås eller at miljøtilstanden blir dårligere.

Alle vannforekomstene i vannregionen har et eget miljømål som skal nås innen en gitt frist.

Sektormyndighetene er ansvarlige for å foreslå og gjennomføre tiltak, det er derfor de som legger premisser for miljømålene og når de skal oppnås.

De fleste tiltakene i tiltaksprogrammet kan gjennomføres med eksisterende styringsredskaper av juridisk, økonomisk eller administrativ art. Det er likevel viktig å påpeke at det trengs nye, forbedrede eller økt fokus innenfor enkelte områder dersom nasjonale føringer og miljømålene i vannforskriften skal nås innen 2027. Områdene som nevnes spesifikt er:

- Organisering og kunnskapsinnhenting i vannområder og kommuner
- Avløp
- Pukkellaks
- Vannkraft
- Forurensset sjøbunn

Det vil kreve betydelige person- og økonomiressurser for å nå miljømålene, og de generelle økonomiske rammene for gjennomføring av vannforvaltningsplanen med tiltaksprogram bør økes.

I Troms og Finnmark vannregion er det mange av de naturlige vannforekomstene som oppnår økologiske og kjemiske miljømål, og det er viktig at alle sektormyndighetene prioriterer og fokuserer på avbøtende og forebyggende tiltak slik at miljøtilstanden opprettholdes.

For planperioden 2022-2027 har det vært økt fokus på klimaendringer og klimatilpasning.

Tromsø kommune er en del av vannregion Nord-Troms og vannområdet Balsfjord - Karlsøy.

Vannregion Nord-Troms består av vannområdene Balsfjord-Karlsøy, Lyngen-Skjervøy og Nordreisa-Kvænangen. Vertskommunen er Nordreisa.

Vannområdene er ikke delt inn etter kommunegrensene, men etter nedbørsfelt.

Kommunene er svært viktige i vannforvaltningen både som tiltakshaver og myndighet. Vi skal selv sørge for gjennomføring av tiltak for å bedre vannmiljøet i vannforekomstene der vi har tiltaksansvar. Tromsø kommune har tiltaksansvar for disse vannforekomstene:

- Tønsvikelva
- Tromsøysundet nord

De største driverne i vannområdet vårt er urban utvikling, fiskeri, akvakultur og jordbruk.

Høringsuttalelsen er bygd opp etter veiledningen, se vedlegg 10 til høringsbrevet. I veiledningen er det stilt spørsmål som kommunen i sin høringsuttalelse tar stilling til.

Den nasjonale vannforvaltningsplankonferanse var 26.-27.april og foreløpig har det ikke blitt arrangert høringsmøter i vårt vannområde. Det er planlagt et høringsmøte i vårt vannområde i løpet av mai. Møtene og høringsfristen er ikke tilpasset vår politiske behandling.

For vannområdet Balsfjord-Karlsøy er urban utvikling vurdert til å påvirke vannområdet i størst grad, og så kommer fiskeri og akvakultur, kysttransport, vannkraft og drikkevann. I tillegg kan klimaendringene føre til kjente påvirkninger forsterkes samtidig som ukjente kan dukke opp.

En økende satsing på reiselivet både til lands og til vanns vil kunne påvirke vannmiljøet. I vedlegg 1 nevnes ikke reiselivet som en sektor som kan påvirke vannmiljøet vårt. Reiselivet i regionen opplevde kraftig vekst før korona-pandemien kom, og har under pandemien hatt betydelig lavere aktivitet. En vekst i reiselivet kommer ikke uten negative konsekvenser med tanke på forsøpling, sanitærforhold og ødeleggelser i naturen. Dette er konsekvenser som kan ha betydning for vannmiljøet.

Punkter som bør omtales i kunnskapsgrunnlaget om miljøtilstand og påvirkninger:

- konsekvensene av kystnær bunntråling
- plast- og mikroplastforsøpling knyttet til fiskeri og oppdrett, gummigranulat fra idrettsanlegg og snødumping
- langtransporterte persistente organiske miljøgifter - det er omtalt som et nasjonalt anliggende, men helseråd gis også lokalt (måseegg, ferskvannsfisk etc.)
- Vindkraftutbyggingens mulige påvirkning av drikkevannsføremøter

I vårt vannområde er det mange av de naturlige vannforekomstene som oppnår økologiske og kjemiske miljømål, og det er viktig at avbøtende og forebyggende tiltak prioriteres og fokuseres på slik at miljøtilstanden opprettholdes.

Informasjon gitt i Vannforvaltningsplanen og Tiltaksprogram vannområdene Nord-Troms er til dels motstridende. Eksempelvis er kjemisk tilstand av innsjøer i vannområdet Balsfjord - Karlsøy omtalt som udefinert i Vannforvaltningsplanen mens det er omtalt kartlegginger i tiltaksprogrammet.

Dokumentene bør ha samme kunnskapsgrunnlag.

Vannforskriften § 8 sier at miljømålene skal nås innen utgangen av 2027. Måloppnåelsen kan utsettes til utgangen av 2033 dersom vesentlige kostnader eller andre tungtveiende hensyn som tekniske årsaker eller naturgitte forhold sier det, jf. § 9 i vannforskriften.

Det settes egne miljømål for sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) basert på hvor bra vannmiljøet kan bli. Vannkildene til byvannverket er oppdemt, og havner dermed som SMVF. Dette gjelder Amundvann, Øvre- og nedre Svarthammarvann på Kvaløya, samt Øvre Langvann og Damvann på Ringvassøya. Disse skal forvaltes slik de er, og vil dermed forbli SMVF.

Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) i kommunen vår er listet opp under.

- Nordelva – ID: 197-17-R – Vannkraft
- Rundvatn-Langvatn bekken – ID: 197-14-R – Urban utvikling og introduksjon av arter
- Slettelva – ID: 197-27-R – Drikkevann
- Tromsø indre havn – ID: 0402020900-8-C – Urban utvikling, vegtransport, kysttransport, industri
- Tromsøya bekkefelt – ID: 197-16-R – Urban utvikling, flytransport, jordbruk
- Elv fra Damvatn – ID: 200-26-R – Vannkraft
- Damvatn – ID:200-51303-L – Vannkraft
- Langvatnet øvre – ID: 200-51276-L – Drikkevann
- Svartevatnet – ID:200-1711-L – Vannkraft
- Svartevatn-Krokvatn bekkefelt – ID: 200-32-R – Annen eller ukjent: Dammer og vandringshinder
- Elvestrekning Svartvatn-Krokvatn – ID: 200/33-R – Vannkraft

- Krokvatn – ID: 200-1712-L – Vannkraft
- Nordkjoselva – ID:200-35-R - Vannkraft

Utbygginger som er gjennomført og som vi mener fører disse elvene inn på listen over sterkt modifiserte vannforekomster i kommunen vår:

- Mjeldeelva
- Saltdalselva innerst i Sørfjorden – Ramfjord.
- Ellendalselva – Lakselvbukt.
- Ritaelva – sør for Sjursnes

Tiltakene beskrevet i tiltaksprogrammet skal være operative senest tre år etter at tiltaksprogrammet er vedtatt. Miljømålet for vannforekomstene skal være oppnådd innen seks år etter at forvaltningsplanen trer i kraft, hvis det ikke er satt utsatt frist for måloppnåelse.

Det er sektormyndighetene som skal foreslå tiltak innenfor sine ansvarsområder. Det er også de som skal følge opp at tiltak gjennomføres, slik at målene nås. Nasjonale sektormyndigheter, kommuner og vannområdekoordinatorene har deltatt i arbeidet med tiltak og registrering i Vann-Nett.

Det varierer hvor aktivt kommunene har deltatt i arbeidet. Hvem og hvordan arbeidet er fulgt opp i Tromsø kommune, vet vi ikke. Ansvar for innspill og tilbakemeldinger har ikke vært tydelig fordelt. I 2020 overtok Enhet for klima, miljø og landbruk rollen som kommunens representant i vannområdeutvalget.

Tiltak registrert i Vann-Nett for vår kommune er listet i tabellen under.

TiltaksID	Navn	Tiltakstype	Tiltaksstatus	Virkemiddeleier	Plan
1109-1240-M	MMG1-Tromsø Lufthavn- Tiltak i PFAS forurensset grunn	Tiltak i forurensset grunn	Foreslått	Miljødirektoratet	2022-2027
1109-1319-M	Redusere avrenning fra forurensset grunn til Hansjordnesbukta i Tromsø indre havn	Tiltak i forurensset grunn	Foreslått	Statsforvalteren	2022-2027
1109-1325-M	Etterovervåking etter opprydding i forurensset sjøbunn i Tromsø havn - MHHS1	Etterovervåking etter opprydding i forurensset sjøbunn	Foreslått	Statsforvalteren	2022-2027
1104-13-M	Renseanlegg Tromsø Tilsyn, oppgradering	Tilsyn og oppfølging	Startet	Statsforvalteren	2022-2027
1104-14-M	Tromsøysundet overvåking	Forbedring av kunnskapsgrunnlaget	Startet	Statsforvalteren	2016-2021*

1104-18-M	Renseanlegg 15000 pe Tromsø Oppgradering	Tiltak renseanlegg	Startet	Statsforvalteren	2022-2027
1104-23-M	Tromsø renseanlegg 15000 pe Bedret drift	Oppgradering av avløpsnett	Startet	Statsforvalteren	2022-2027
1104-79-M	Tromsø renselanlegg tilsyn	Tillatelser og veiledning	Startet	Statsforvalteren	2022-2027
1109-1227-M	Overvåking av sjøbunn i Tromsø indre havn etter mudring og tildekking i perioden 2010-2012	Undersøke og risikovurdere forurenset sjøbunn	Startet	Statsforvalteren	2016-2021*
1104-34-M	Utrydde ørekyt Rundvatn Tromsø	Utryddelsestiltak fremmede arter	Utsatt	Statsforvalteren	2022-2027
1104-62-M	Rundvatn Tromsø, utsetting av ørret etter fjering av ørekyt	Fisketiltak	Foreslått	Fylkeskommunen	2016-2021

*Oppfølging skjer i 2021 eller overføres mellom planperiodene. Eksempelvis skjer overvåking av tilstanden på sundene våre ved gitte intervaller.

I Tromsø finnes flere nedlagte avfallsfyllinger som kan ha sin innvirkning på vannmiljø enten ved lekkasje av miljøgifter eller ved forsøpling. De gamle avfallsfyllingene ble ofte plassert i fjæra, og vil over tid bli påvirket av flo og fjære, stormflo og havnivåstigning. Opprydning og tiltak for å minimere fremtidig forurensning fra gamle avfallsfyllinger bør prioriteres. Det er et kartleggingsbehov for å få oversikt over alle områder med forurenset grunn. For kommunen er det lite ressurser knyttet til arbeidet med forurenset grunn og forsøpling, både som myndighet og som grunneier.

Kapittel 1.9.4 Påvirkning på vannforekomstene i dag, drivkrefter og utvikling fremover:

- Til avsnitt "Akvakultur": Fokus på biologisk kontroll og vurdering av samlet belastning blir nødvendig" endres til "Fokus på biologisk kontroll og belastningsbegrensende tiltak kan bli nødvendig". Tromsø kommune mener at vurdering av samlet belastning ikke er tilstrekkelig.
- Generelt bør konsekvensene av knyttet til oppdrettsnæringen nevnes bredere. Man nevner at "punktutslipp fra kommunale og private avløp med dårlig eller urensset kloakk kan medføre økt næringstilførsel og spredning av miljøgifter, plast, bakterier og sykdom.
- Slike stoffer påvirker nærliggende vannforekomster både kjemisk og økologisk". Det samme gjelder for oppdrett. Spredning av miljøgifter, plast, bakterier og sykdom må inkluderes, det samme gjelder konsekvensene for gyteplasser og rekefelt. Ensidig fokus på næringssalter, rømming og lakselus er ikke tilstrekkelig.

- Det føyes til et eget avsnitt "Militær aktivitet", der bla. trussel om radioaktiv forurensing fra reaktordrevne fartøy bør nevnes, det samme gjelder forurensning av vassdrag og vannveier i forbindelse med øvelser og skytetrening på land
- Sivile skytefelt bør omtales
- Avsnitt "Urban utvikling" bør også omfatte plast- og mikroplastforurensing knyttet til snødumping påvirkning og konsekvensene knyttet til utfyllinger og annen massedumping i forbindelse med vei- og tunnelbygging. Det samme gjelder tap av fjære/strandsone og dermed oppvekstområder for både fisk og andre dyr/alger.

Klimaendringer vil kunne påvirket vannmiljøet vårt negativt og det er viktig at kommunen tar hensyn til klimaendringer i sine tiltaksplaner. I tiltaksplanene bør man legge til grunn:

- Økt behov for utbedringer og vedlikehold av renseløsninger og avløpsnett.
- Økt behov for sikring av drikkevannskilder og utbedringer/vedlikehold av renseløsninger og ledningsnett for drikkevann.
- Økt og hurtig avrenning, på grunn av nedbygging av grøntområder, stiller store krav til kapasiteten i overvannssystemene.
- Økt fokus på opprydding av forurensede områder.

Det lokale tiltaksprogrammet tar utgangspunkt i de lokale hovedutfordringene i vannområdene. Sektormyndigheter og kommuner har med bakgrunn i hovedutfordringene utredet forslag til tiltak innenfor sine ansvarsområder. Tiltaksprogrammet fokuserer på kommunale ansvarsområder og skal bidra til økt oppfølging, deltakelse og medvirkning på lokalt nivå.

Tilstand kommunalt avløpsnett	Har dagens tilstand utfordringer	% kartlagte spredte avløp	Tilgjengelige ressurser
God tilstand. Sikker drift, mye felles system.	Ja, overløp	Mer enn 75 %	I stor grad
Påvirkning fra landbruket	Omfang	Kommentarer	
I noen grad	Utmarksbeite rundt råvannsinntak	Utmarksbeite rundt råvannsinntak	

Tiltak og kostnader knyttet til vannområdet vårt og vår kommune.

	Prioriterte tiltak	Gjennomførte eller planlagte tiltak	Kostnader
Avløp	Redusere omfanget av overløp og/eller flere robuste utslippssteder for overløp.	Optimalisert drift på primærrenseanlegg. Tatt ut overvann fra ledningsnett, fortsatt med separering.	Frem til 2027: 450 millioner
Landbruk	Ikke nødvendig med generelle tiltak i Tromsø kommune	Viser til generell aktsomhet i beitebruksplan, spesielt om det er	0 kroner

		større private råvannsinntak i området.	
Forurensning	Utbedring av private avløpsanlegg. Kontinuerlig vedlikehold og utbedring av kommunale renseanlegg.	Resipientundersøkelse i Sandnessundet og Tromsøsundet gjennomføres i 2021. Private slamavskillere er kartlagt og utbedres områdevis.	Ikke oversikt
Nytt tiltak: Forurensning	Kartlegge forurenset grunn som kan påvirke vannmiljøet. Utarbeidet et aktsomhetskart for forurenset grunn.	Systematisere informasjon som kommunen allerede sitter på.	Ikke oversikt

For landbruket vil kontroll av gjødslingsplaner og økt fokus på landbruksplast ha positive virkninger. Avrenning fra landbruksarealer - med intensiv dyrking og sprøyting - er nasjonalt sett et problem. Dette har vi ikke i Tromsø. Avrenning fra veger er et større problem i Tromsø enn avrenning fra boligområder eller utearealer inntil vassdrag.

Kommunen har en viktig rolle i arbeidet med vannforvaltning både som sektormyndighet og lokal medvirkningsaktør. Flere av tiltakene i vannområdet vårt omhandler kunnskapsinnhenting og økt kompetanse. Det vil være svært viktig at tilskuddordningene opprettholdes eller økes slik at kompetansen i vannområdet opprettholdes og bedres. En ordning der kommunen kan søke midler til kartleggingsarbeidet og veiledning er det også behov for.

Generell status for drikkevannskvalitet, og hvordan drikkevannet sikres er gitt i tabellen under.

Generell status	Sikring av drikkevann
Bra. Byvannverket har fem kilder, mens de 14 distriktsvannverkene har hver sin kilde.	Eiendomsrett, hensynssoner, robust organisasjon, gode rutiner, skilting og beredskapsplan. Det er i dag 13 distriktsvannverk som eies og driftes av kommunen. Det foreligger et politisk vedtak om kommunal overtakelse av fire private vannverk innen 2030.

Prioriterte og gjennomførte tiltak innen drikkevann er listet i tabellen under.

Gjennomførte/planlagte tiltak	Prioriterte tiltak 2021-2027	Kostnader	Tilgjengelige ressurser
Ja	Sterkere vern om de drikkevannskildene vi har. Forsyne distriktsvannverk med vann fra kildene i	Investeringer: 450 millioner	I stor grad

	Simavika, som er og vil bli de viktigste fremtidige vannkildene for Tromsø		
--	--	--	--

Kommunedelplan for vann og avløp er under utarbeidelse og vil inneholde handlingsdel og kostnadsoverslag som strekker seg frem til 2032. Planen antas politisk behandlet i siste kvartal av 2021.

Planen blir et svært viktig verktøy for hvordan vi skal planlegge for fremtiden. Tromsø kommune har lite tilgang på ressurser som kan avsettes til arbeidet med klimatilpasning. Det er behov for økte ressurser og økt fokus.

Tiltak hvor kommunen er tiltakshaver, og som ikke er gjennomført i perioden 2016-2021 er listet i tabellen under.

Vannforekomst	Tiltaksnavn	Tiltakstype	Virkemiddel
Tromsøysundet nord	Renseanlegg 2000 pe Troms. Oppgradering	Tiltak renseanlegg	Forurensningsforskriften kap. 13.
Tønsvikelva	Problemkartlegging	Forbedring av kunnskapsgrunnlaget	Økonomiske virkemidler
Tønsvikelva	Biotoptiltak	Biotoptiltak – restaurering	Plan- og bygningsloven § 1-6.

Tønsnes renseanlegg i Tromsøysundet nord er bygd og satt i drift.

Til Regionalt tiltaksprogram for Troms og Finnmark vannregion 2022-2027

Til avsnitt 6.2.2 Rådgivningstjeneste for i jordbruket:

Tromsø kommune mener at det er behov for etablering av enten en ny rådgivningstjeneste eller styrking av allerede eksisterende rådgivningstjenester ifm. oppfølging av planen.

Til avsnitt 6.2.3 Tiltak mot plantevernmidler:

Tromsø kommune mener at det ikke er nok at ambisjonsnivået begrenses til oppfølging av forskrift om plantevernmidler. Det offentlige har flere muligheter innenfor de ytre rammene lovverket gir.

Til kapittel 4.5 Klimatilpasning:

De statlige planretningslinjene for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning anbefaler at bevaring, restaurering eller etablering av naturbaserte løsninger (slik som eksisterende våtmarker og naturlige bekker eller nye grønne tak og vegger, kunstige bekker og basseng mv.) brukes i klimatilpasningsøyemed, og dersom andre løsninger velges, skal det begrunnes hvorfor naturbaserte løsninger er valgt bort. Dette bør følges opp i større grad i tiltaksprogrammet for fylket og det regionale vannområdet.

Overvåkingsprogrammet gir en helhetlig oversikt over behovet for kunnskapsinnhenting i vannregionen. Statsforvalteren er miljøfaglig ansvarlig og rådgiver i vannregionen og har hatt hovedansvaret med å utarbeide overvåkingsprogrammet. Det er Miljødirektoratet som har ansvaret for å gjennomføre og utarbeide programmer for basisovervåking i samarbeid med relevante parter. Statsforvalteren har ansvaret for å utarbeide og koordinere den tiltaksrettede overvåkingen. Det er de ulike sektormyndighetene som skal sørge for at den tiltaksrettede overvåkingen gjennomføres.

Ansvar for å utarbeide program for problemkartlegginger ligger også hos Statsforvalteren, og må ses på i sammenheng med en tiltaksrettet overvåking.

For en del vannforekomster kan ansvaret for overvåking oppfattes som uklart. Dette fordi den antatte miljøpåvirkningen ikke kan knyttes til en spesiell kilde. Prinsippet om at det er forurensere som skal betale, blir vanskelig å håndheve, og ansvaret legges på kommunene som forurensningsmyndighet.

Kommunen driver løpende overvåking av råvannskvaliteten i drikkevannskilder. Både overflate- og grunnvannsforekomster som benyttes til uttak av drikkevann er beskyttede områder med særskilte krav til overvåking. Data fra overvåking av drikkevannskilder i Troms og Finnmark vannregion er ikke tilgjengelig i Vannmiljø. Mattilsynet og kommunene må bidra med identifisering av aktuelle vannforekomster som drikkevannskilder.

Tromsø kommune overvåker sundene rundt Tromsøya, og rapport fra pågående undersøkelse ventes innen utgangen av 2021. Overvåkingen er myndighetspålagt med bakgrunn i at Tromsø kun har primærrensing på avløpsvann.

Til Vedlegg 4: Overvåking av vannmiljøet

- Tromsø kommune anbefaler at det framover inkluderes innsjøer i basisovervåkingen av vannområdet Balsfjord - Karlsøy
- Tromsø kommune anbefaler at vannområde Balsfjord - Karlsøy inkluderes i basisovervåking av miljøgifter i kystområdene

Tromsø kommune mener at det er nødvendig å inkludere bestander av sjørøye og sjørørret i overvåkingen av de anadrome vassdragene. I dag er fokuset stort sett rett mot laksebestanden.

Konsekvensutredningen mangler en vurdering fra Tromsø kommune med tanke på forurensning fra mindre avløpsanlegg, jf. kapittel 13 i forurensningsforskriften. I konsekvensutredningen foreslås det å gi myndigheten etter kapittel 13 i forurensningsforskriften til Statsforvalteren. Dette for å få en helhetlig kontroll over utslipp fra tettsteder og byer.

Seksjon for vann og avløp støtter Norsk Vann sitt innspill om at myndighetsoppfølgingen av kommunale anlegg etter kapittel 13 i forurensningsforskriften overføres til Statsforvalteren, mens kommunen kan beholde oppfølgingen av private anlegg under kapittel 13.

Hensikten med konsekvensutredningen er å gi en overordnet fremstilling av hva denne planen vil bety for miljø og samfunn. En slik utredning skal også belyse hvilken betydning vannforvaltningsplanen har for de sektorene som står bak det som påvirker vannmiljøene mest, og som vil måtte følge opp med gjennomføring av de mest omfattende miljøtiltakene.

Det er tre alternativer som diskuteres i KU:

- Alternativ 0 – oppdatert vannforvaltningsplan gjennomføres ikke
- Alternativ 1 – alle miljømålene i oppdatert vannforvaltningsplan nås innen 2027
- Alternativ 2 – oppdatert vannforvaltningsplan gjennomføres med bruk av unntak fra miljømålene der det er nødvendig

Alternativ 2 er sett på som realistisk. Dette fordi det bygger på prioriteringer – enten gitte nasjonale eller regionale prioriteringer. Ved utarbeidelse av prioriteringene tas det hensyn til kost- nytteanalyser, tilgjengelige ressurser, gjennomførbarhet av tiltak og miljøverdien av vannforekomsten.

I konsekvensutredningen har sektormyndighetene gjort vurderinger av de tre alternativene for miljømål og måloppnåelse. Se kommunerelevante utdrag fra tabellen under.

Alternativ 0	Alternativ 1 (maks)	Alternativ 2 (realistisk)
<i>Avløp – byer og tettsteder</i>		
Statsforvalteren		
Statsforvalteren gjennomfører tilsyn med store avløpsanlegg, og benytter hjemmel i forurensningsforskriften kapittel 14 for pålegg om overvåking og nødvendige oppgraderinger.	Statsforvalteren gjennomfører tilsyn med store avløpsanlegg, og benytter hjemmel i forurensningsforskriften kapittel 14 for pålegg om overvåking og nødvendige oppgraderinger.	Statsforvalteren gjennomfører tilsyn med store avløpsanlegg, og benytter hjemmel i forurensningsforskriften kapittel 14 for pålegg om overvåking og nødvendige oppgraderinger.
Myndighet for mindre avløpsanlegg etter forurensningsforskriftens kapittel 13 ligger hos kommunene.	Statsforvalteren gis myndighet også etter kapittel 13 for samlet kontroll over utslipp i byer og tettsteder. Dette fordrer at det også overføres nødvendige ressurser.	Myndighet for mindre avløpsanlegg etter forurensningsforskriftens kapittel 13 ligger hos kommunene.
Delt myndighet gjør at det ikke er samlet kontroll over utslipp fra avløp i byer og tettsteder.	Utslipp fra anlegg etter kapittel 13 og 14 bidrar i liten grad til at miljømål ikke blir nådd.	Delt myndighet gjør at det ikke er samlet kontroll over utslipp fra avløp i byer og tettsteder.
Utslipp fra anlegg etter kapittel 14 bidrar i liten grad til at miljømål ikke blir nådd.		Utslipp fra anlegg etter kapittel 14 bidrar i liten grad til at miljømål ikke blir nådd.
<i>Fysisk påvirkning og forurensning fra samferdsel – vandringsveier og spredningsveier i vassdrag</i>		
Statsforvalteren		
Statsforvalteren har myndighet til å gi pålegg om utbedring av bla. fiskevandringshindre iht. forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Statens vegvesen, fylkeskommunen og kommunene har i tidligere planperioder frivillig gjennomført utbedringstiltak. Behovene innen vannregionen er i all hovedsak kartlagt og utbedringer foretatt. Alternativet innebærer at vegeierne foretar de fleste av utbedringene som er lagt inn i tiltaksplanen og som er vurdert som kostnad/nytte	Alternativet innebærer at samtlige kartlagte fiskevandringshindre i vannregionen utbedres uten kost/nytte vurderinger. Alternativet vil være uforholdsmessig kostbart for vegeier og samfunnet.	Alternativet innebærer at vegeierne foretar samtlige utbedringer som er lagt inn i tiltaksplanen og som er vurdert som kostnad/nytte effektive. I tillegg foretas fortløpende vurderinger av behov for reparasjoner og vedlikehold av eksisterende utbedringer. Rutiner for å unngå nye vandringshindre innføres hos alle vegeiere.

effektive.		
<i>Landbruk – Næringssalter og jorderosjon</i>		
Statsforvalteren		
<p>Statsforvalteren har i noen grad tilpasset miljøvirkemidlene slik at lokale og regionale myndigheter kan påvirke gårdbrukerne til å gjødsle mindre og riktigere, og slik bidra til å nå miljømål i vannforekomster påvirket av jordbruk.</p> <p>Statsforvalteren veileder kommunene om muligheten for differensiering mellom områder i lokale forskrifter om spredning av gjødsel (gjødselvarerforskriften § 23, jordloven § 11).</p> <p>Statsforvalteren oppfordrer i noen grad til begrensning av kommunale eller lokale dispensasjoner om utsatt frist for spredning av gjødsel uten nedmolding.</p> <p>Statsforvalteren veileder i for liten grad kommunene om muligheten til å utarbeide lokale forskrifter (§ 23) for bruk av gjødsel i områder med stor grad av påvirkning/mye avrenning fra landbruk.</p> <p>Miljømål i enkelte vannforekomster med avrenning fra landbruk, blir ikke nådd.</p>	<p>Statsforvalteren har i stor grad tilpasset miljøvirkemidlene slik at lokale og regionale myndigheter kan påvirke gårdbrukerne til å gjødsle mindre og riktigere, og slik bidra til å nå miljømål i vannforekomster påvirket av jordbruk. Det oppfordres til at gjødselplaner følges opp og kantsoner sjekkes, i områder med alvorlig forurensning.</p> <p>Statsforvalteren påser at kommuner med lokale forskrifter for spredning av gjødsel, vurderer behovet for differensiering mellom områder. Dersom kommunen ikke gjør dette, bør Statsforvalteren vurdere å omgjøre vedtakene med hjemmel i jordloven § 11.</p> <p>Statsforvalteren og kommunene er i forkant slik at gårdbrukerne har gode planer for gjødsling og romslige gjødsellagre, slik at en unngår eventuelle unødvendige dispensasjoner og differensierer mellom områder.</p> <p>Statsforvalteren veileder og oppfordrer kommunene om muligheten til å utarbeide lokale forskrifter (§ 23) for bruk av gjødsel i områder med stor avrenning/påvirkning fra jordbruk.</p>	<p>Statsforvalteren har til en viss grad tilpasset miljøvirkemidlene slik at gårdbrukerne gjødsler mindre og riktigere, og slik bidrar til å nå miljømål i vannforekomster påvirket av jordbruk. Det oppfordres til at gjødselplaner følges opp og kantsoner sjekkes, i noen av områdene med alvorlig forurensning.</p> <p>Statsforvalteren påser at noen av kommunene med lokale forskrifter for spredning av gjødsel, vurderer behovet for differensiering mellom områder.</p> <p>Statsforvalteren oppfordrer kommunene til å unngå dispensasjoner om utsatt frist for spredning av gjødsel uten nedmolding.</p> <p>Statsforvalteren veileder og oppfordrer de største jordbrukskommunene om muligheten til å utarbeide lokale forskrifter for bruk av gjødsel i områder med stor avrenning/påvirkning fra jordbruk.</p> <p>Forutsatt at kommunene følger opp, vil miljømål i noen av vannforekomstene påvirket av landbruk bli nådd.</p>
<i>Miljøgifter – forurensset grunn</i>		
Statsforvalteren		

Statsforvalteren har gitt flere pålegg om opprydding av prioriterte lokaliteter med forurensset grunn. Avrenning fra ryddete lokaliteter begrenser ikke lengre oppnåelse av miljømål.	Statsforvalteren gir pålegg om opprydding av alle lokaliteter med forurensset grunn. Økt omfang av pålegg fordrer økte personellressurser. Avrenning fra forurensset grunn vil ikke lengre begrense oppnåelse av miljømål.	Statsforvalteren gir pålegg om opprydding av lokaliteter i prioritert rekkefølge. Oppnåelse av miljømål, begrenset av avrenning fra forurensset grunn, vil øke i takt med gjennomført opprydding.
Akvakultur – næringspåvirkning/organisk belastning		
Statsforvalteren		
Utslippstillatelser til nye anlegg inneholder krav til miljøovervåking i henhold til NS9410:2016. Anlegg med eldre utslipps-tillatelser har ofte ikke krav til miljøovervåking. Kunnskap om påvirkning er mangelfull. Det blir ikke satt inn tiltak i vannforekomsten, da miljøtilstanden er ukjent. Miljøtilstand i vannforekomster med mindre gode resipientforhold forringes slik at miljømål ikke kan nås.	Statsforvalteren benytter hjemmel i forurensningsloven § 18, og gir pålegg om miljø-overvåking. Reduksjon av MTB. Produksjon i vannforekomster med mindre gode resipientforhold stanses, eller produksjonsomfang reduseres, slik at miljømål kan nås.	Statsforvalteren benytter hjemmel i forurensningsloven § 18, og gir pålegg om miljø-overvåking når det søkes om endring av akvakultur-lokaliteten Ikke øke MTB. Produksjon i vannforekomster med mindre gode resipientforhold stanses, eller produksjonsomfang reduseres, slik at miljømål kan nås.

Det er utarbeidet regionale retningslinjer for kommunal arealplanlegging i forbindelse med vannforvaltningsplan 2022-2027. Retningslinjene følger krav som allerede er gitt i lovverk. Derfor innebærer retningslinjene i liten grad noe nytt i forhold til utredningskrav. Den bidrar til å tydeliggjøre behovet for utredning og vurdering i forbindelse med hvordan ny aktivitet og inngrep kan påvirke vannmiljøet. I de nasjonale føringene for arbeidet med revidering av de regionale vannforvaltningsplanene den kommunale arealplanleggingen trukket frem som viktig for å nå miljømålene.

Gjennom arealplanleggingen kan kommunen sette restriksjoner på arealbruken for å ivareta naturmiljø i og langs vassdrag, innsjøer, fjorder og sjøområder, herunder vannmiljø. Det er svært viktig at disse virkemidlene tas i bruk i kommunenes arealplanlegging for å nå målet om god tilstand på norsk vann.

Vannmiljø er et av flere hensyn som skal ivaretas i arealplanlegging, og kommunen har ansvaret for å belyse ulike hensyn og veie de opp mot hverandre. Der vannmiljø blir berørt, direkte eller indirekte, må kommunen sørge for at det tas nødvendig hensyn til vannmiljø og de miljømålene som

er fastsatt for dem. Seksjon for vann og avløp kommer med tilbakemeldinger knyttet til reguleringsplaner og arealbruk i SAMORG. Tilbakemeldingene omhandler i stor grad arealbruk langs vassdrag og om vassdraget er stort nok til å håndtere overvannsmengder som er tenkt ledet til dit. Arealbruken langs vassdrag er viktig både i henhold til mengde (oversvømmelsesareal) og naturlig rensing av vannet gjennom kantvegetasjonen. I arealplanleggingen i kommunen tenker vi nok mest på vannmengde i bekker og ikke vannkvalitet, noe som vannforvaltningsplanen har fokus på. Klimatilpasning ved å legge vekt på helhetlig løsninger for økosystemer og arealbruk håndteres overordnet i kommuneplanens arealdel og i kommunedelplan for overvann. Disse planene ser på behovet for overordnede blå-, grønn- og hvit strukturer og forsvarlige overvannshåndtering. Kommuneplanens arealdel for Tromsø kommune skal rulleres nå, og hvordan man får inn og håndterer klimatilpasning blir en viktig del av arbeidet. OSG/VAO-rammeplan er også viktig for å sette fokus på kvalitet i uteområder.

Kunnskapsgrunnlaget om plastforurensning i vannregionene synes grundig og riktig. Vi er enige i vurderingene av kilder som er gjort. På tiltakssiden bør det nevnes at Tromsø, og Karlsøy kommuner i 2021 har knyttet seg til WWF sitt kommunerettede initiativ "Plastsmarte byer og kommuner" der foreløpig 14 kommuner er med. Vi skal drive hverandre og lære av hverandre, hvordan vi skal bli plastsmarte. <https://www.wwf.no/dyr-og-natur/hav-og-fiske/tiltak-mot-plast-i-havet/plastsmarte-byer-i-norge>.

Til Vedlegg 8: Rapport om plastforurensning i Troms og Finnmark vannregion står følgende:

"(...) snø blir i stor grad fjernet ved dumping i sjø. (...). I tillegg kan snødumping være en kilde til spredning av mikroplast fra bildekk. Det er derfor rimelig å anta at dumping av snø er en kilde til spredning av plast i regionen."

- Plast- og mikroplastforurensning knyttet til snødumping er omtalt, men det er manglende fokus på mulige tiltak

Det bør legges til rett for oppfølgingsmøter i prosessen frem mot endelig vedtak. En omfattende opplæring i Vann-Nett er nødvendig. Vann-Nett inneholder mye informasjon som ikke alltid er like lett å finne frem i. En helhetlig opplæring av kommunenes representanter i vannområdeutvalget er nødvendig for det videre arbeidet. Alle regionale planer etter plan- og bygningsloven skal ha et handlingsprogram. Handlingsprogrammet gir en vurdering av oppfølgingen av planen, altså hvem skal gjøre hva